

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2013. gada 11. aprīlī *

Vide — Direktīva 92/43/EEK — 6. pants — Dabisko dzīvotņu aizsardzība — Īpaši aizsargājamas dabas teritorijas — Plāna vai projekta ietekmes uz aizsargātu teritoriju novērtējums — Kritēriji, kas jāņem vērā, vērtējot varbūtību, ka šāds plāns vai projekts izjauc attiecīgās teritorijas viengabalainību — Korība ezera teritorija — Golvejas pilsētas apvedceļa N6 projekts

Lietā C-258/11

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Supreme Court* (Īrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2011. gada 13. maijā un kas Tiesā registrēts 2011. gada 26. maijā, tiesvedībā

Peter Sweetman ,

Īrija,

Attorney General ,

Minister for the Environment, Heritage and Local Government

pret

An Bord Pleanála ,

piedaloties

Galway County Council ,

Galway City Council .

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], kas pilda trešās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], Dž. Arestis [*G. Arestis*] (referents), J. Malenovskis [*J. Malenovský*] un T. fon Danvics [*T. von Danwitz*],

ģenerālvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],

sekretārs K. Malaceks [*K. Malacek*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2012. gada 12. septembra tiesas sēdi,

* Tiesvedības valoda – angļu.

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *P. Sweetman* vārdā – *B. Harrington, solicitor*, un *R. Lyons, SC*,
- Īrijas, *Attorney General* un *Minister for the Environment, Heritage and Local Government* vārdā – *E. Creedon*, pārstāve, kurai palīdz *G. Simons, SC*, un *M. Gray, BL*
- *An Bord Pleanála* vārdā – *A. Doyle* un *O. Doyle, solicitors*, kā arī *N. Butler, SC*,
- *Galway County Council* un *Galway City Council* vārdā – *V. Raine* un *A. Casey*, pārstāvji, kuriem palīdz *E. Keane, SC*, kā arī *B. Kennedy, BL*,
- Grieķijas valdības vārdā – *G. Karipsiades*, pārstāvis,
- Apvienotās Karalistes valdības vārdā – *H. Walker*, pārstāve, kurai palīdz *K. Smith, barrister*,
- Eiropas Komisijas vārdā – *S. Petrova* un *K. Mifsud-Bonnici*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2012. gada 22. novembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1992. gada 21. maija Direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV L 206, 7. lpp.; turpmāk tekstā – “Dzīvotņu direktīva”) 6. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *P. Sweetman*, Īriju, *Attorney General* un *Minister for the Environment, Heritage and Local Government* (vides, kultūras mantojuma un pašvaldību ministrs) un *An Bord Pleanála* (turpmāk tekstā – “*An Bord*”), kuru atbalsta *Galway County Council* un *Galway City Council*, par *An Bord* lēmumu atļaut Golvejas [*Galway*] pilsētas apvedceļa N6 projektu.

Athilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 “Dzīvotņu” direktīvas preambulas trešajā apsvērumā ir noteikts:

“tā kā šīs direktīvas galvenais mērķis ir veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, ņemot vērā ekonomiskās, sociālās, kultūras un reģionālās prasības, šī direktīva palīdz sasniegt vispārīgo mērķi par noturīgu attīstību; tā kā, lai saglabātu šādu bioloģisko daudzveidību, dažos gadījumos var būt vajadzīga cilvēka darbība vai tās veicināšana”.

- 4 Šīs direktīvas 1. panta d), e), k) un l) punktā ir noteikts:

“Šajā direktīvā:

[..]

- d) *prioritārie dabisko dzīvotņu veidi* ir dabisko dzīvotņu veidi, kuriem draud izzušana un kuri atrodas 2. pantā minētajā teritorijā, un par kuru saglabāšanu Kopiena ir īpaši atbildīga, ņemot vērā šo dzīvotņu dabiskās izplatības areāla proporciju, kas ietilpst 2. pantā minētajā teritorijā; šie prioritārie dabisko dzīvotņu veidi I pielikumā ir atzīmēti ar zvaigznīti (*);
- e) *dabiskas dzīvotnes aizsardzības statuss* ir uz dabisku dzīvotni un tam raksturīgajām sugām iedarbojošos ietekmju kopums, kas ilgtermiņā var ietekmēt šī dzīvotnes dabisko izplatību, struktūru un funkcijas, kā arī tam raksturīgo sugu ilglaicīgas izdzīvošanas iespējas 2. pantā minētajā teritorijā.

Dabiskas dzīvotnes aizsardzības statusu uzskata par labvēlīgu, ja:

- tās dabiskās izplatības areāls un teritorijas, ko tā aizņem šā areāla robežās, ir stabilas vai paplašinās un
- pastāv un, iespējams, ka arī tuvākajā laikā pastāvēs dzīvotnei raksturīgā struktūra un funkcijas, kas vajadzīgas tā ilglaicīgai uzturēšanai, un
- tam raksturīgo sugu aizsardzības statuss ir labvēlīgs, kā noteikts i) punktā;

[..]

- k) *Kopienā nozīmīga teritorija* [turpmāk tekstā – “KNT”] ir teritorija, kas attiecīgajā biogeogrāfiskajā rajonā vai rajonos būtiski sekmē I pielikumā minēta dabiskas dzīvotnes veida vai II pielikumā minētu sugu labvēlīga aizsardzības statusa saglabāšanu vai atjaunošanu un var arī būtiski veicināt 3. pantā minētā *Natura 2000* tīkla vienotību, un/vai būtiski sekmē bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu attiecīgajā biogeogrāfiskajā rajonā vai rajonos.

[..]

- l) *īpaši aizsargājama dabas teritorija* ir Kopienā nozīmīga teritorija, ko dalībvalstis nosaka ar normatīvu vai administratīvu aktu un/vai līgumu un kur piemēro vajadzīgos aizsardzības pasākumus, lai saglabātu vai atjaunotu labvēlīgu aizsardzības statusu tām dabiskajām dzīvotnēm un/vai sugu populācijai, kuru dēļ attiecīgā teritorija ir noteikta.”

5 “Dzīvotņu” direktīvas 2. pants ir formulēts šādi:

“1. Šīs direktīvas mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskās dzīvotnes un savvaļas faunu un floru Eiropā esošajā dalībvalstu teritorijā, uz kuru attiecas Līgums.

2. Pasākumus, ko veic saskaņā ar šo direktīvu, izstrādā tā, lai saglabātu vai atjaunotu to dabisko dzīvotņu un savvaļas faunas un floras sugu labvēlīgu aizsardzības statusu, kas ir Kopienā nozīmīgas.

3. Veicot pasākumus saskaņā ar šo direktīvu, ņem vērā ekonomiskās, sociālās un kultūras prasības, kā arī reģionālās un vietējās īpatnības.”

6 Minētās direktīvas 3. panta 1. punktā ir noteikts:

“Izveido saskaņotu Eiropas ekoloģisko tīklu, kurā apvienotas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas un kura nosaukums ir *Natura 2000*. Šo tīklu [..] izmanto, lai minētos dabisko dzīvotņu veidus un sugu dzīvotnes saglabātu vai attiecīgā gadījumā atjaunotu to labvēlīgo aizsardzības statusu dabiskās izplatības areālā.

Natura 2000 tikls iekļauj īpaši aizsargājamās teritorijas, ko dalībvalstis klasificējušas, ievērojot [Padomes 1979. gada 2. aprīļa] Direktīvu 79/409/EEK [par savvaļas putnu aizsardzību (OV L 103, 1. lpp.).]

- 7 “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta 2.–4. punktā ir noteikts:

“2. Dalībvalstis veic attiecīgus pasākumus, lai īpaši aizsargājamās dabas teritorijās novērstu dabisko dzīvotņu un sugu dzīvotņu noplicināšanos, kā arī lai novērstu traucējumu, kas skar sugas, kuru dēļ noteikta attiecīgā teritorija, ja šāds traucējums varētu būt nozīmīgs attiecībā uz šīs direktīvas mērķiem.

3. Visos plānos vai projektos, kas nav tieši saistīti ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgi tās apsaimniekošanai, bet kas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem varētu būtiski ietekmēt minēto teritoriju, attiecīgi izvērtē ietekmi uz šo teritoriju, ievērojot tās aizsardzības mērķus. Ņemot vērā novērtējuma atzinumus par ietekmi uz minēto teritoriju un saskaņā ar 4. punkta noteikumiem kompetentā valsts iestāde piekrīt plāna vai projekta īstenošanai tikai tad, ja tā ir pārliecinājusies, ka netiks izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība, un vajadzības gadījumā noskaidrojusi plašas sabiedrības viedokli.

4. Ja, neņemot vērā negatīvu vērtējumu saistībā ar ietekmi uz teritoriju, alternatīvu risinājumu trūkuma dēļ plāns vai projekts tomēr ir jāīsteno sevišķi svarīgu sabiedrības interešu labā, kas ietver arī sociāla un ekonomiska rakstura intereses, tad dalībvalsts veic visus vajadzīgos kompensācijas pasākumus, lai nodrošinātu tikla *Natura 2000* kopējās vienotības aizsardzību. Dalībvalsts informē Komisiju par pieņemtajiem kompensācijas pasākumiem.

Ja attiecīgajā teritorijā sastopams prioritārs dabiskās dzīvotnes veids un/vai prioritāra suga, tad vienīgie pieņemamie argumenti ir tie, kas saistīti ar veselības aizsardzību vai sabiedrības drošību, videi primāri svarīgām labvēlīgām pārveidēm vai, pēc Komisijas atzinuma, citām sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm.”

- 8 “Dzīvotņu” direktīvas I pielikumā, kura nosaukums ir “Kopienā nozīmīgu dabisko dzīvotņu veidi, kuru aizsardzībai jānosaka īpaši aizsargājamās dabas teritorijas”, ar kodu 8240 kā prioritārais dzīvotņu veids ir apzīmēti “kaļķakmens slāņi”.

Īrijas tiesības

- 9 Ar 1997. gada Noteikumiem par Eiropas Kopienu dabiskajām dzīvotnēm (*European Communities (Natural Habitats) Regulations 1997*) to redakcijā, kas piemērojama pamatlīstas faktiem (turpmāk tekstā – “1997. gada noteikumi”), “Dzīvotņu” direktīva ir transponēta Īrijas tiesībās.

- 10 1997. gada noteikumu 30. pantā, ar kuru ir transponētas “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta prasības, ir paredzēts:

“(1) Ja ierosinātā ceļu attīstīšana, par kuru saskaņā ar 1993. gada Ceļu likuma [*Roads Act, 1993*] 51. pantu ir iesniegts pieteikums, lai saņemtu [kompetentās iestādes] apstiprinājumu, nav nedz tieši saistīta ar Eiropas attiecīgo teritoriju, ne vajadzīga tās apsaimniekošanai, bet kas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem varētu būtiski ietekmēt minēto teritoriju, [kompetentā iestāde] nodrošina, lai tiktu attiecīgi izvērtēta ietekme uz šo teritoriju, ņemot vērā šīs teritorijas aizsardzības mērķus.

(2) Šajā pantā par atbilstošu novērtējumu ir uzskatāms tāds ietekmes uz vidi novērtējums saistībā ar 1. punktā paredzētā ceļu attīstīšanas projektu, kāds prasīts 1993. gada Ceļu likuma 51. panta 2. punktā.

(3) [Kompetentā iestāde], ņemot vērā saskaņā ar 1. punktu veiktās izvērtēšanas atzinumus, piekrīt ierosinātajai ceļu attīstīšanai tikai tad, ja tā ir pārliecinājusies, ka netiks izjaukta Eiropas attiecīgās teritorijas viengabalainība.

(4) Pārbaudot, vai ceļu attīstīšanas projekts ietekmē Eiropas attiecīgās teritorijas viengabalainību, [kompetentajai iestādei] ir jāņem vērā veids, kādā attīstīšanas projekts tiek īstenots, un nosacījumi vai ierobežojumi, ar kuriem atļauja tiek dota.

(5) Ieguvusi pārliecību, ka nav neviena alternatīva risinājuma, [kompetentā iestāde], neņemot vērā negatīvu novērtējumu, var atļaut ceļu attīstīšanas projektu, ja tas ir jāīsteno sevišķi svarīgu sabiedrības interešu labā.

(6)

(a) Ievērojot b) punktu, sevišķi svarīgas sabiedrības intereses ietver arī sociāla un ekonomiska rakstura intereses;

(b) ja attiecīgā teritorijā ir sastopams prioritārs dabiskās dzīvotnes veids vai prioritāra suga, tad vienīgie pieņemamie argumenti saistībā ar sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm ir tie, kas saistīti:

(i) ar veselības aizsardzību vai sabiedrības drošību;

(ii) ar videi primāri svarīgām labvēlīgām pārveidēm vai

(iii) ar citām sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm pēc Komisijas atzinuma.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 11 Ar 2008. gada 20. novembra lēmumu *An Bord* nolēma atļaut Golvejas pilsētas apvedceļa N6 projektu. Bija paredzēts, ka daļa projektētā ceļa šķērsos Koriba ezera [*Lough Corrib*] KNT. Pēc šīs KNT platības paplašināšanas tajā ir sastopamas kopumā četrpadsmit “Dzīvotņu” direktīvas I pielikumā minētas dzīvotnes, no kurām sešas ir prioritāri dzīvotņu veidi, ieskaitot karsta kaļķakmens slāni, īpaši aizsargāto dzīvotni, kas ir šīs tiesvedības priekšmets.
- 12 Minētais ceļa projekts izraisa apmēram 1,47 hektāru šā kaļķakmens slāņa pastāvīgu zudumu Koriba ezera KNT. Šī 1,47 hektāru platība būs zaudēta dabas teritorijā, kuru *An Bord* inspektors ir raksturojis kā “īpatnēju apakšapgabalu un dabas teritoriju, kuras īpaša iezīme ir tā, ka tajā atrodas nozīmīgas prioritāro dzīvotņu dabas teritorijas,” kurās ietilpst kopumā 85 hektāri kaļķakmens slāņa. Šī platība pati ir daļa no 270 hektāru kopējās platības šā kaļķakmens slāņa, kurš ir “Dzīvotņu” direktīvas I pielikumā minētais prioritārais dzīvotņu veids, kas atrodas kopumā visā norādītajā KNT.
- 13 *An Bord* lēmuma pieņemšanas dienā šī teritorija kā potenciāla KNT jau bija ierakstīta teritoriju sarakstā, kuru Īrija bija nosūtījusi Komisijai. Ar Komisijas 2008. gada 12. decembra lēmumu paplašinātā Koriba ezera teritorija formāli ir tikusi klasificēta kā KNT. Kaut gan Komisija pirms šā minētā datuma formāli šo teritoriju nav klasificējusi kā KNT, iesniedzējtiesa uzskata, ka *An Bord*, ņemot vērā valsts tiesības, no 2006. gada decembra attiecībā uz to bija jānosaka aizsardzība, kas līdzvērtīga ar “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta 2.–4. punktu piešķirtajai aizsardzībai.

- 14 Savā 2008. gada 20. novembra lēmumā *An Bord* it īpaši norādīja, ka “apstiprinātās ceļa daļas attīstīšana būs atbilstošs risinājums konstatētajām pilsētas un apkārtējās teritorijas satiksmes vajadzībām [...] un, lai gan tai būs vietēja būtiska ietekme uz Koriba ezera potenciālo īpaši aizsargājamo teritoriju, netiks izjaukta tās viengabalainība. Attīstīšana, kas tiek ar šo apstiprināta, tādējādi neradīs nepieņemamas sekas videi un atbildīs šīs daļas teritorijas pienācīgai plānošanai un ilgtspējīgai attīstībai”.
- 15 *P. Sweetman* ir iesniedzis pieteikumu uzsākt tiesvedību *High Court*, kurā viņš it īpaši apstrīdēja *An Bord* 2008. gada 20. novembra lēmumu. *P. Sweetman* uzskata, ka, secinot, it īpaši, ka ceļa projekta ietekme uz Koriba ezera aizsargājamo teritoriju “nopietni neizjauktu šīs teritorijas viengabalainību”, *An Bord* esot nepareizi interpretējusi “Dzīvotņu” direktīvas 6. pantu.
- 16 Ar 2009. gada 9. oktobra nolēmumu *High Court* noraidīja pieteikumu uzsākt tiesvedību un apstiprināja *An Bord* lēmumu. 2009. gada 6. novembrī *P. Sweetman* tika atļauts pārsūdzēt šo nolēmumu *Supreme Court*.
- 17 Tas liecina, ka *Supreme Court* ir šaubas attiecībā uz jautājumu, kad un ar kādiem nosacījumiem, veicot plāna vai projekta atbilstošu novērtēšanu saskaņā ar “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta 3. punktu, tiek konstatēts, ka šāds plāns vai projekts var “nopietni izjaukt šīs teritorijas viengabalainību”. Šajā ziņā šī tiesa norāda, ka 2004. gada 7. septembra spriedums lietā C-127/02 *Waddenvereniging* un *Vogelbeschermingsvereniging* (Krājums, I-7405. lpp.) nav pilnīgi likvidējis šīs šaubas.
- 18 Šādos apstākļos *Supreme Court* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Kādi tiesību aktu kritēriji ir jāpiemēro kompetentai iestādei, vērtējot varbūtību, ka plāns vai projekts, kas ir “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta 3. punkta priekšmets, “izjauc teritorijas viengabalainību”?
- 2) Vai piesardzības principa piemērošana izraisa to, ka šāds plāns vai projekts nevar tikt atļauts, ja tas radītu pastāvīgu neatgriezenisku attiecīgās dzīvotnes pilnīgu vai daļēju zudumu?
- 3) Kāda saistība ir – ja tāda ir – starp [šīs direktīvas] 6. panta 4. punktu un lēmuma pieņemšanu atbilstoši [minētajam] 6. panta 3. punktam, ka plāns vai projekts neizjauks teritorijas viengabalainību?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par Tiesas kompetenci

- 19 *Galway County Council* un *Galway City Council* būtībā apgalvo, ka Tiesai neesot kompetences, lai atbildētu uz prejudiciālajiem jautājumiem, ņemot vērā, ka “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta 3. punkts pamatlietā nav piemērojams tāpēc, ka *An Bord* lēmums, ar kuru apstiprināts Golvejas pilsētas apvedceļa N6 projekts, esot ticis pieņemts pirms Komisijas lēmuma šā projekta skartās Koriba ezera teritorijas paplašinājumu klasificēt kā KNT.
- 20 Faktiski no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka *An Bord* lēmuma pieņemšanas dienā, 2008. gada 20. novembrī, šī Koriba ezera teritorijas paplašināšana Īrijā tika paziņota saskaņā ar 1997. gada noteikumu 4. pantu, taču Komisijas pieņemtajā teritoriju sarakstā tā kā KNT vēl nebija iekļauta. Tā šādu lēmumu pieņēma 2008. gada 12. decembrī, t.i., trīs nedēļas pēc *An Bord* lēmuma.

- 21 Pamatlietā, kā to norāda pati iesniedzējtiesa, 1997. gada noteikumu 30. pants ļoti plaši atspoguļo “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta tekstu. Turklāt no minēto noteikumu virsraksta izriet, ka, tos pieņemot, Īrijas likumdevējs bija paredzējis minēto direktīvu transponēt Īrijas tiesībās. Visbeidzot, kā to norāda pati iesniedzējtiesa, paziņotajai teritorijai, pirms tā kā KNT tiek iekļauta Komisijas pieņemtajā sarakstā, piešķirot aizsardzību, kas līdzvērtīga ar “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta 2.–4. punktu piešķirtajai aizsardzībai, Īrija ir uzskatījusi, ka tā ir izpildījusi savu pienākumu veikt attiecīgus aizsardzības pasākumus, līdz minētā teritorija kā KNT tiks iekļauta šajā sarakstā.
- 22 Attiecībā uz iepriekšējo punktu ir jāatgādina, ka Tiesa jau ir nospriedusi, ka gadījumā, ja “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta 2.–4. punktā paredzētie aizsardzības pasākumi ir nepieciešami tikai attiecībā uz teritorijām, kas ir ierakstītas Komisijas noteikto teritoriju sarakstā, kuras ir izraudzītas kā KNT, no minētā neizriet, ka dalībvalstīm nav jāaizsargā teritorijas, tiklīdz saskaņā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punktu tās iekļautas valsts sarakstā, ko iesniedz Komisijai kā teritorijas, kas var pretendēt uz KNT statusu (skat. 2005. gada 13. janvāra spriedumu lietā C-117/03 *Dragaggi* u.c., Krājums, I-167. lpp., 25. un 26. punkts, kā arī 2006. gada 14. septembra spriedumu lietā C-244/05 *Bund Naturschutz in Bayern* u.c., Krājums, I-8445. lpp., 36. un 37. punkts).
- 23 No tā izriet, ka tad, kad dalībvalsts saskaņā ar “Dzīvotņu” direktīvas 4. panta 1. punktu ierosina teritoriju iekļaut valsts sarakstā, ko iesniedz Komisijai kā teritoriju, kas var pretendēt uz KNT statusu, un vismaz, kamēr Komisija šajā ziņā pieņem lēmumu, šai dalībvalstij ir pienākums, ņemot vērā šo direktīvu, veikt aizsardzības pasākumus šo ekoloģisko interešu aizsardzībai (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Dragaggi* u.c., 29. punkts, kā arī lietā *Bund Naturschutz in Bayern* u.c., 38. punkts). Šādas teritorijas situācija tādējādi nevar tikt kvalificēta kā Savienības tiesībām neatbilstoša situācija.
- 24 Līdz ar to no iepriekšējiem apsvērumiem izriet, ka Tiesas kompetencē ir atbildēt uz *Supreme Court* uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem.

Par lietas būtību

- 25 Ar saviem jautājumiem, kurus ir jāapskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka situācijā, kāda ir pamatlietā, plāns vai projekts, kas nav tieši saistīts ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgi tās apsaimniekošanai, varētu izjaukt šīs teritorijas viengabalainību. Šādas interpretācijas mērķiem iesniedzējtiesa šaubās par piesardzības principa iespējamu ietekmi, kā arī par saikni, kas pastāv starp šā 6. panta 3. un 4. punktu.
- 26 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka Golvejas pilsētas apvedceļa N6 projekta īstenošana izraisītu Koriba ezera KNT kaļķakmens slāņa daļas, kura ir ar “Dzīvotņu” direktīvu īpaši aizsargāts prioritārs dabisko dzīvotņu veids, pastāvīgu un neatgriezenisku zudumu. Pēc šā ceļa projekta ietekmes uz Koriba ezera KNT novērtējuma *An Bord* konstatēja, ka pastāv vietēji ievērojama negatīva ietekme uz šo teritoriju, taču nolēma, ka šāda ietekme neizjaucot šīs teritorijas viengabalainību.
- 27 *P. Sweetman*, Īrija, *Attorney General, Minister for the Environment, Heritage and Local Government*, kā arī Komisija uzskata, ka šāda negatīva minētā ceļa projekta ietekme uz attiecīgo teritoriju nenovēršami izjauc tās viengabalainību. Turpretim *An Bord, Galway County Council* un *Galway City Council*, kā arī Apvienotās Karalistes valdība uzskata, ka minētās teritorijas noplicināšanās konstatējums neesot obligāti nesavienojams ar to, ka nav kaitīgas ietekmes uz tās viengabalainību.
- 28 “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta 3. punktā ir paredzēta novērtēšanas procedūra, lai ar iepriekšējas pārbaudes palīdzību nodrošinātu, ka atļauja īstenot plānu vai projektu, kas nav tieši saistīts ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgs tās apsaimniekošanai, bet kas var to būtiski ietekmēt, var tikt

izsniegta tikai tad, ja netiks izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība (iepriekš minētais spriedums lietā *Waddenvereniging* un *Vogelbeschermingsvereniging*, 34. punkts, kā arī 2012. gada 16. februāra spriedums lietā C-182/10 *Solvay* u.c., 66. punkts).

- 29 Minētajā noteikumā tādējādi ir paredzēti divi posmi. Pirmajā posmā, kurš minēts šā paša noteikuma pirmajā teikumā, ir paredzēts pienākums dalībvalstīm veikt atbilstošu plāna vai projekta ietekmes uz aizsargātu teritoriju novērtējumu, ja pastāv iespējamība, ka šis plāns vai projekts šo teritoriju var būtiski ietekmēt (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Waddenvereniging* un *Vogelbeschermingsvereniging*, 41. un 43. punkts).
- 30 Ja šajā ziņā plāns vai projekts, kas nav tieši saistīts ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgs tās apsaimniekošanai, varētu ietekmēt šīs teritorijas aizsardzības mērķus, tad tas ir jāuzskata par tādu, kas šo teritoriju būtiski ietekmē. Minētais risks ir izvērtējams, sevišķi ņemot vērā attiecīgās teritorijas īpašās pazīmes un vides apstākļus, kurus šāds plāns vai projekts skar (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Waddenvereniging* un *Vogelbeschermingsvereniging*, 49. punkts).
- 31 Otrajā posmā, kas minēts “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta 3. punkta otrajā teikumā un kas notiek pēc minētā atbilstošā novērtējuma, šāds plāns vai projekts saskaņā ar šā panta 4. punkta noteikumiem tiek atļauts ar nosacījumu, ka ar to netiek izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība.
- 32 Lai novērtētu izteiciena “tiek izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība” tvērumu tā vispārīgā kontekstā, šajā ziņā ir jāprecizē, kā savu secinājumu 43. punktā ir norādījusi ģenerāladvokāte, ka “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta noteikumi ir jāinterpretē kā vienots veselums attiecībā uz šajā direktīvā paredzētajiem aizsardzības mērķiem. Tiešām šā panta 2. un 3. punktā ir paredzēts nodrošināt vienādu dabisko dzīvotņu un sugu dzīvotņu aizsardzības līmeni (šajā ziņā skat. 2011. gada 24. novembra spriedumu lietā C-404/09 Komisija/Spānija, Krājums, I-11853. lpp., 142. punkts), turpretim minētā panta 4. punkts ir vienīgi atkāpe no minētā 3. punkta otrā teikuma.
- 33 Tiesa jau ir nospriedusi, ka “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta 2. punkta noteikumi ļauj ievērot būtisku vides kvalitātes saglabāšanas un aizsardzības mērķi, ieskaitot dabisko dzīvotņu, kā arī savvaļas faunas un floras aizsardzību, un nosaka vispārējās aizsardzības pienākumu, kas sevī ietver izvairīšanos no būtiska pasliktinājuma vai traucējumiem, kas varētu būtiski ietekmēt šīs direktīvas mērķus (2010. gada 14. janvāra spriedums lietā C-226/08 *Stadt Papenburg*, Krājums, I-131. lpp., 49. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 34 “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta 4. punktā ir paredzēts, ka gadījumā, ja, neņemot vērā negatīvu vērtējumu saskaņā ar minētās direktīvas 6. panta 3. punkta pirmo teikumu, alternatīvu risinājumu neesamības dēļ plāns vai projekts tomēr ir jāīsteno sevišķi svarīgu sabiedrības interešu labā, kas ietver arī sociāla un ekonomiska rakstura intereses, dalībvalsts veic visus kompensācijas pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu *Natura 2000* tikla kopējās vienotības aizsardzību (skat. 2007. gada 20. septembra spriedumu lietā C-304/05 Komisija/Itālija, Krājums, I-7495. lpp., 81. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Solvay* u.c., 72. punkts).
- 35 Šajā ziņā kā atkāpe no “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta 3. punkta otrajā teikumā noteiktā atļaujas izsniegšanas kritērija šā panta 4. punkts var tikt piemērots tikai pēc tam, kad plāna vai projekta ietekmes ir tikušas analizētas saskaņā ar minēto 3. punktu (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Solvay* u.c., 73. un 74. punkts).
- 36 No tā izriet, ka “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta 2.–4. punkta noteikumi paredz dalībvalstīm virkni pienākumu un specifisku procedūru, lai nodrošinātu, kā izriet arī no šīs direktīvas 2. panta 2. punkta, dabisko dzīvotņu un it sevišķi īpaši aizsargājamās dabas teritoriju saglabāšanu vai attiecīgā gadījumā atjaunošanu labvēlīgas aizsardzības statusā.

- 37 Šajā ziņā saskaņā ar “Dzīvotņu” direktīvas 1. panta e) punktu dabiskas dzīvotnes aizsardzības statusu uzskata par “labvēlīgu”, it īpaši, ja tās dabiskās izplatības areāls un teritorijas, ko tā aizņem šā areāla robežās, ir stabilas vai paplašinās un pastāv un, iespējams, ka arī tuvākajā laikā pastāvēs dzīvotnei raksturīgā struktūra un funkcijas, kas vajadzīgas tā ilglaicīgai uzturēšanai.
- 38 Šajā kontekstā Tiesa jau ir nospriedusi, ka “Dzīvotņu” direktīvas noteikumi paredz, ka dalībvalstis veic attiecīgus aizsardzības pasākumus, lai saglabātu to teritoriju ekoloģiskās īpašības, kurās ir sastopami dabisko dzīvotņu veidi (skat. 2010. gada 20. maija spriedumu lietā C-308/08 Komisija/Spānija, Krājums, I-4281. lpp., 21. punkts, un iepriekš minēto 2011. gada 24. novembra spriedumu lietā Komisija/Spānija, 163. punkts).
- 39 Līdz ar to ir jāsecina, ka tādēļ, lai netiktu izjaukta attiecīgās teritorijas kā dabiskās dzīvotnes viengabalainība “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta 3. punkta otrā teikuma izpratnē, tā ir jāsaglabā labvēlīgas aizsardzības statusā, un tas nozīmē, kā savu secinājumu 54.–56. punktā ir norādījuši ģenerālvokāte, attiecīgajai teritorijai raksturīgo īpatnību, kas saistītas ar prioritāro dabisko dzīvotņu klātbūtni, ilgstošu saglabāšanu, kuru saglabāšanas mērķis ir pamatots ar šīs teritorijas iekļaušanu KNT sarakstā šīs direktīvas izpratnē.
- 40 Tādējādi plāna vai projekta “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta 3. punkta izpratnē atļauju var izsniegt tikai ar nosacījumu, ka kompetentās iestādes, noteikušas visus minētā plāna vai projekta aspektus, kuri paši par sevi vai saistībā ar citiem plāniem vai projektiem var ietekmēt attiecīgās teritorijas aizsardzības mērķus, un ņemot vērā visatzītākās zinātnes atziņas šajā jomā, ir pārliecinājušās, ka tam nebūs ilgstošas kaitīgas ietekmes uz attiecīgās teritorijas viengabalainību. Tā tas ir gadījumā, ja no zinātnes viedokļa nepastāv nekādas pamatotas šaubas par šādas ietekmes neesamību (šajā ziņā skat. iepriekš minēto 2011. gada 24. novembra spriedumu lietā Komisija/Spānija, 99. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Solvay* u.c., 67. punkts).
- 41 Šajā ziņā ir jānorāda, ka, tā kā iestādei ir jāatsaka iesniegtā plāna vai projekta atļauja, ja pastāv šaubas attiecībā uz kaitīgas ietekmes uz minētās teritorijas viengabalainību neesamību, “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta 3. punkta otrajā teikumā paredzētais kritērijs, kas ļauj dot piekrišanu, ietver piesardzības principu un ļauj efektīvi novērst minēto plānu vai projektu ietekmi uz aizsargājamo teritoriju viengabalainību. Salīdzinājumā ar aplūkojamo kritēriju mazāk stingrs kritērijs, kas ļautu dot piekrišanu, nevarētu nodrošināt tikpat efektīvu šajā noteikumā minēto teritoriju aizsardzības mērķu īstenošanu (iepriekš minētais spriedums lietā *Waddenvereniging* un *Vogelbeschermingsvereniging*, 57. un 58. punkts).
- 42 Šāds vērtējums vēl jo vairāk attiecas uz pamatlietu, ciktāl plānotā ceļa projekta skartā dabiskā dzīvotne ir prioritāro dabisko dzīvotņu veidi, kuri minētās direktīvas 1. panta d) punktā ir definēti kā “dabisko dzīvotņu veidi, kuriem draud izzušana” un par kuru saglabāšanu Eiropas Savienība ir “īpaši atbildīga”.
- 43 Tāpēc valsts kompetentās iestādes nevar atļaut tādu iejaukšanos, kas var ilgstoši apdraudēt tādu attiecīgo teritoriju ekoloģiskās īpatnības, kuru izplatības areālā ir prioritārie dabisko dzīvotņu veidi. Tāds it īpaši ir gadījums, ja iejaukšanās rada apdraudējumu, ka attiecīgajā teritorijā notiktu esošā prioritārā dabisko dzīvotņu veida izzušana vai daļēja un neatgriezeniska noplicināšanās (attiecībā uz prioritāru sugu izzušanu skat. iepriekš minētos 2010. gada 20. maija spriedumu lietā Komisija/Spānija, 21. punkts, un 2011. gada 24. novembra spriedumu lietā Komisija/Spānija, 163. punkts).
- 44 Attiecībā uz novērtēšanu, kas veikta saskaņā ar “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta 3. punktu, ir jāprecizē, ka tā nevar būt nepilnīga un ka tajā ir jābūt ietvertiem pilnīgiem, precīziem un galīgiem konstatējumiem, kas varētu kļūdēt jebkuras zinātniski pamatotas šaubas par paredzēto būvdarbu ietekmi uz attiecīgo aizsargājamo teritoriju (šajā ziņā skat. iepriekš minēto 2011. gada 24. novembra spriedumu lietā Komisija/Spānija, 100. punkts un tajā minētā judikatūra). Valsts tiesai ir jāpārbauda, vai ietekmes uz teritoriju novērtējums atbilst šīm prasībām.

- 45 Ir jāatgādina, ka pamatlietā Koriba ezera KNT ir tikusi noteikta kā teritorija, kuru veido prioritārais dzīvotņu veids, it īpaši tāpēc, ka šajā teritorijā atrodas kaļķakmens slāņi, dabas resursi, kas pēc iznīcināšanas vairs nevar tikt atjaunoti. Ņemot vērā iepriekš minētos kritērijus, aizsardzības mērķis atbilst arī šai teritorijai raksturīgo īpatnību labvēlīgas aizsardzības statusa saglabāšanai, t.i., kaļķakmens slāņa esamībai.
- 46 Tātad, ja pēc attiecīgas plāna vai projekta ietekmes uz teritoriju novērtēšanas, kas veikta, pamatojoties uz “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta 3. punkta pirmo teikumu, kompetentā valsts iestāde secina, ka šis plāns vai projekts izraisītu pastāvīgu un neatgriezenisku prioritārā dabiskās dzīvotnes veida, kura saglabāšanas mērķis ir pamatots ar attiecīgās teritorijas iekļaušanu KNT sarakstā, pilnīgu vai daļēju zudumu, ir jāuzskata, ka šāds plāns vai projekts izjauks minētās teritorijas viengabalainību.
- 47 Šādos apstākļos minētais plāns vai projekts nevar tikt atļauts, pamatojoties uz minēto noteikumu. Tomēr tādā situācijā šī iestāde attiecīgā gadījumā varētu piešķirt atļauju saskaņā ar “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta 4. punktu, ja ir izpildīti tajā minētie nosacījumi (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Waddenvereniging* un *Vogelbeschermingsvereniging*, 60. punkts).
- 48 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild tādējādi, ka “Dzīvotņu” direktīvas 6. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka plāns vai projekts, kas nav tieši saistīts ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgs tās apsaimniekošanai, izjauks šīs teritorijas viengabalainību, ja tas var traucēt ilglaicīgi saglabāt attiecīgajai teritorijai raksturīgās īpatnības, kas saistītas ar prioritārās dabiskās dzīvotnes klātbūtni, kuras saglabāšanas mērķis ir pamatots ar šīs teritorijas iekļaušanu KNT sarakstā šīs direktīvas izpratnē. Šajā novērtējumā ir jāpiemēro piesardzības princips.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 49 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

Padomes 1992. gada 21. maija Direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību 6. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka plāns vai projekts, kas tieši nav saistīts ar teritoriju vai nav vajadzīgs tās apsaimniekošanai, izjauks šīs teritorijas viengabalainību, ja tas var traucēt ilglaicīgi saglabāt attiecīgajai teritorijai raksturīgās īpatnības, kas saistītas ar prioritārās dabiskās dzīvotnes klātbūtni, kuras saglabāšanas mērķis ir pamatots ar šīs teritorijas iekļaušanu Kopienā nozīmīgu teritoriju sarakstā šīs direktīvas izpratnē. Šajā novērtējumā ir jāpiemēro piesardzības princips.

[Paraksti]